Medborgarinitiativets titel
Lagstadgad rätt för anställda inom hälso- och sjukvården att på grund av övertygelse vägra avsluta liv

Datering av initiativet
23.5.2015

Initiativets form
Lagförslag

Justitieministeriets ärendenummer
OM 61/52/2014

Innehållet i initiativet

Lagen om avbrytande av havandeskap (239/1970) kompletteras med följande paragraf:

Anställda inom hälso- och sjukvården har rätt att på grundval av etisk eller religiös övertygelse vägra utföra abort förutsatt att kvinnans liv inte är i fara. En läkare har på grundval av sin övertygelse rätt att vägra avge utlåtande som leder till abort. Dessa rättigheter gäller också studerande inom de berörda fackområdena. De lagstadgade rättigheterna för gravida kvinnor garanteras genom regionala arrangemang.

Motivering

För närvarande har anställda inom hälso- och sjukvården ingen lagstadgad rätt att vägra utföra abort på grundval av sin övertygelse. Den etiska konflikten mellan att avbryta graviditet och att skydda liv är psykiskt tung för hälso- och sjukvårdsanställda. Särskilt tung är den för anställda som på grund av personlig övertygelse upplever att de genom sitt agerande avslutar ett människoliv. En anställd som pressas till att handla mot sin djupa övertygelse riskerar sin psykiska hälsa.

I så gott som alla europeiska länder har personalen inom hälso- och sjukvården lagstadgad rätt att på grundval av etisk eller religiös övertygelse vägra medverka i avbrytande av graviditeter (1, 2). Vi behöver också i Finland motsvarande lagstiftning som avlägsnar diskriminering på grund av övertygelse och som garanterar lika rättigheter till studier och yrkesutövning oavsett övertygelse också för barnmorskor och gynekologer.

Lagstiftning som stöder initiativet:

Religions- och samvetsfrihet baserad på övertygelse är en central mänsklig rättighet i civiliserade länder. Den garanteras bland annat i Europakonventionen (3), Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (4) och Finlands grundlag (5).

I Europarådets resolution (1763/2010) konstateras det att anställda inom vården ska ha rätt att utan påföljd eller diskriminering vägra medverka i abort. Dessutom uppmanar den rådets medlemsländer att utveckla sin

lagstiftning så att den tillförsäkrar personalen samvetsfrihet (6).

De anställdas rätt att agera i enlighet med sina djupaste övertygelser stöds av Finlands arbetarskyddslag (7), ett EU-direktiv (8) och FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter (9). Världsläkarorganisationen samt den internationella federationen för obstetrik och gynekologi ställer sig bakom samvetsfrihet inom hälso- och sjukvården (10–14).

Hänvisningar:

1) ECLJ Memorandum on the PACE report, Doc 12347, 2010.

2) E.U. Network of independent experts on fundamental rights: Opinion n 4-2005: The right to conscientious objection.

3) Europakonventionen (artikel 9)

4) Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (artikel 10).

5) Religions- och samvetsfrihet, Finlands grundlag (11.6.1999/73) 11 §, religionsfrihetslagen (453/2003).

6) The right to conscientious objection in lawful medical care. Council of Europe, Resolution 1763 (2010).

7) Arbetarskyddslagen (738/2002) 1, 23 och 25 §

8) Direktiv om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet, 2000/78/EG, 27.10.2000.

9) FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter (artikel 8).

10) International Federation of Gynecology and Obstetrics, Resolution on conscientious objection 2006.

11) World Medical Association (WMA), Declaration of Geneva (1948/2006).

12) WMA , Declaration of Oslo: Therapeutic Abortion (1970/2006).

13) WMA, Handbook on Medical Ethics, 2009 s.27.

14) WMA, International Code of Medical Ethics (1949/2006).

Ekonomiskt bidrag för initiativet
Inget

Insamlingskanaler för stödförklaringar
•Medborgarinitiativ.fi
•Insamling i pappersform

Ansvarspersoner

Initiativtagare

Sari Marja Hannele Tanus
Jemina Mirjam Ahola

Företrädare
Sari Marja Hannele Tanus

Ersättare
Jemina Mirjam Ahola